

Leasing, as a rather complex economic phenomenon, has emerged only at a certain stage of development of human society. It has a number of simpler precursors, such as sale, leasing and credit. But among economists and lawyers there is no certainty and unity of the time and era of its origin. A number of experts refer leasing to new market products. At the same time they believe that there is very little in common between leasing and leasing relationships. Others consider leasing a specific kind of rent, and that period of its origin belongs to the XVIII and XIX centuries. Others completely agree with the characteristics of rental relations as leasing. The last group of scholars (both economists and lawyers) believes that for centuries various lease (leasing) products, including financial leasing has formed and developed.

history, origin, development, leasing, renting, leasing activities, stages

Одержано 15.11.14

УДК 336.221

О.А. Магопєць, доц., канд. екон. наук

Кіровоградський національний технічний університет

Теоретичні підходи до визначення сутності поняття «податкове стимулювання»

Стаття присвячена з'ясуванню сутності понять «податковий стимул» та «податкове стимулювання», як важелів впливу держави на інтереси платників податків та регулятора економічних процесів у суспільстві. Визначено інструменти податкового стимулювання, проведено їх розмежування за елементами прямої та непрямої дії. Окреслено напрями стимулюючого впливу інструментів податкового стимулювання на діяльність платників податків (зниження податкового навантаження, приток інвестицій, зростання доданої вартості тощо)

податки, стимули, податкове стимулювання, податкові пільги, платники податків, податкові інструменти

Е.А. Магопєц, доц., канд. екон. наук

Кіровоградский национальный технический университет

Теоретические подходы к определению сущности понятия «налоговое стимулирование»

Статья посвящена выяснению сущности понятий «налоговый стимул» и «налоговое стимулирование», как рычага влияния государства на интересы налогоплательщиков и регулятора экономических процессов в обществе. Определены инструменты налогового стимулирования, проведено их разграничение по элементам прямого и косвенного действия. Указаны направления стимулирующего влияния инструментов налогового стимулирования на деятельность налогоплательщиков (снижение налоговой нагрузки, приток инвестиций, рост добавленной стоимости и т.п.)

налоги, стимулы, налоговое стимулирование, налоговые льготы, налогоплательщики, налоговые инструменты

Постановка проблеми. Одним з найбільш ефективних інструментів державного впливу на економіку є податкове регулювання, основу якого складає система економіко-правових заходів, спрямованих на корегування загальних правил оподаткування та створення особливих умов оподаткування для окремих категорій платників податків та/або об'єктів оподаткування з метою досягнення бажаних для держави економічних результатів. Реалізуючись через економічні інтереси суб'єктів податкового процесу, держава, застосовуючи засоби податкового регулювання,

спонукає їх здійснювати дії, що відповідають державним інтересам, і навпаки не здійснювати дії, які інтересам держави і суспільства не відповідають. Відтак, заходи податкового регулювання за характером впливу мають як стимулюючий, так і стримувальний ефект.

Внаслідок застосування заходів стимулюючого характеру, як правило, знижується податкове навантаження на платника, скорочуються непродуктивні витрати у вигляді податкових платежів та збільшуються його власні оборотні кошти. В результаті виникає реальна економічна зацікавленість такого платника податків у виконанні всіх умов, передбачених нормами податкового законодавства, що регламентують застосування конкретного інструмента податкового регулювання. А виконання таких умов, якщо, звичайно, вони сформульовані коректно й з достатньою повнотою, в остаточному підсумку, повинно націлювати платника на вирішення саме тих завдань соціально-економічного розвитку, в яких безпосередньо зацікавлена держава.

Податковий вплив стримувального характеру (дестимулюючого характеру), навпаки, сприяє збільшенню податкового навантаження (у випадку здійснення платником саме тих операцій або видів діяльності, у яких не зацікавлена держава), унаслідок чого збільшуються непродуктивні витрати платника податків, знижується рентабельність його діяльності (розрахована на основі чистого прибутку).

Для означення заходів регулюючого впливу, що мають стимулюючий характер в економічній літературі й практиці податкового адміністрування використовують термін «податкове стимулювання».

Однак, незважаючи на досить широке розповсюдження використання терміну «податкове стимулювання», наштовхуємось на проблему недостатньої з'ясованості термінологічного апарату, передусім, відсутність адекватного визначення сутності категорії «податкове стимулювання», що не дозволяє не тільки в повній мірі визначити різноманітні аспекти його впливу на фінансову діяльність держави та оцінити значимість у регулюванні податкових правовідносин, але і комплексно дослідити категоріальний інструментарій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження питань, пов'язаних з податковим стимулюванням здебільшого спрямовані на висвітлення окремих аспектів прояву податкових стимулів в фінансовій діяльності держави, визначенню інструментів (методів, видів, форм) податкового стимулювання та заходів спрямованих на забезпечення зниження податкового тиску на платників податків, не приділяючи належної уваги дослідженню сутності поняття «податкове стимулювання», що не є виправданим з точки зору комплексного підходу до розуміння податкового стимулювання як одного з важелів формування ефективного податкового механізму та адекватних в сучасних умовах способів впливу на економічні процеси в державі. Висвітлення проблемних питань у сфері здійснення податкового стимулювання та окреслення перспектив його розвитку знаходимо у працях таких вітчизняних та зарубіжних авторів: В. Андрущенко [1], С. Баруліна [2], З. Варналія [5], С. Васильєва [6], Ю. Іванова [8; 9], С. Каламбет [10], А. Крисоватого [11; 12], Н. Кучерявенко [13], М. Кизими [14], В. Мельника [15], О. Миронової [16], А. Соколовської [19; 20], К. Царенової [21] та ін. Проте, недостатнє висвітлення в економічній літературі наукових підходів до виявлення сутності поняття «податкове стимулювання» зумовлює потребу в його ґрунтованому дослідженні.

Постановка завдання. Завданням даного дослідження є обґрунтування теоретичних підходів до визначення сутності поняття «податкове стимулювання», з'ясування його інструментарію з точки зору достатності ознак для розуміння як

важело впливу держави на економічні процеси, змінюючи за необхідності їх інтенсивність, спрямованість, якісні й кількісні характеристики.

Виклад основного матеріалу. Як справедливо зазначає А.М. Соколовська [20, с. 8-9], визначення будь-якої фінансової категорії повинно ґрунтуватися на відповідності наступним вимогам:

1) характеризуватися високим рівнем узагальнення, тобто відображати найбільш загальні, сутнісні риси, властиві усім різновидам явища, теоретичним виразом якого є та чи інша категорія, а не особливості, притаманні його окремим видам;

2) містити вичерпний перелік ознак, необхідних для ідентифікації різних видів явища як таких, що належать до одного їх типу і для унеможливлення віднесення до даного типу явищ, що об'єктивно до нього не належать;

3) давати однозначну характеристику явища, не мати суперечностей.

Беручи за основу саме вказані вимоги, спробуємо дослідити природу економічної категорії «податкове стимулювання» та надати визначення її сутності. Вважаємо за доцільне розпочати розгляд даного питання з визначення сутності поняття «стимули» та «стимулювання» в економіці.

Сутність поняття «стимул» у «Большом экономическом словаре» [4] визначається так: «Стимул (лат. stimulus - буквально остроконечная палка, которой погоняли животных, стрекало) - побуждение к действию, побудительная причина». У словнику «Ожегова» [17] поняття «стимул» трактується як «побудительная причина, толчек, заинтересованность в совершении чего-нибудь». Тобто, вказані джерела дають майже ідентичні визначення поняття «стимул».

Трактування сутності поняття «стимулювання» як «заинтересовывание в чем-либо», безвідносно до сфери його здійснення, знаходимо у «Большом бухгалтерском словаре» [3]. В «Економічній енциклопедії» [7] наводиться визначення поняття «стимулювання економічне» та наступне його розуміння: «стимулювання економічне – економічне спонукання, використання матеріальних стимулів з тим, щоб виробники, споживачі, покупці, поводитись належним чином, а отже, особи, що застосовують стимулювання, мали з цього вигоду». Аналогічне трактування сутності поняття «стимулювання економічне» міститься і в «Большом экономическом словаре» [4]. В останньому знаходимо також визначення поняття «стимул финансовый», під яким розуміють «стимул обеспечиваемый государством с целью достижения национальных приоритетов в отношении предприятий, в том чтобы способствовать их размещению в пределах определенной территории, развивать передовые технологии и ускорять обновление основных фондов, развивать экспорт, инвестировать в НИОКР и т.д.».

Отже, «стимул» - це інструмент спонукання до певних дій, а «стимулювання» - це процес забезпечення реалізації певних дій суб'єктом стимулювання.

Для інтерпретації означених термінів в сферу оподаткування слід визначитись з тим, що є інструментами спонукання, тобто податковими стимулами, і що відповідно не може бути до них віднесено та що необхідно розуміти під податковим стимулюванням.

Інструментами спонукання можуть бути певні кількісні й якісні параметри податкової системи, що виражають дію передбаченого цим інструментом стимула.

Досить часто податкове стимулювання ототожнюють з податковими пільгами. Дійсно, за спрямованістю впливу на платників податків ці дефініції дуже схожі. Однак вважаємо, що податкове стимулювання є більш широким поняттям.

Так, під податковими пільгами зазвичай розуміють можливість надання платникові податків певних переваг в частині справляння податку, порівняно з іншими платниками, включаючи часткове або навіть повне його звільнення від сплати такого податку (при цьому наявність об'єкта оподаткування є обов'язковою). Тобто пільга – це

відхилення від загальних нормативних вимог, що встановлені в системі чинного законодавства. Відтак, наприклад, дія спеціальних податкових режимів передбачених розділами XIV та XX Податкового кодексу України [18] не підпадає під визначення податкових пільг, хоча по суті своїй вони є інструментами податкового стимулювання, оскільки їх застосування дає можливість платнику податків замінити сплату декількох суттєвих за масштабами оподаткування податків одним (єдиним) податком, що в результаті знижує податкове навантаження на платника податків та спрощує податковий облік і звітність. Крім того, чинним податковим законодавством передбачаються деякі норми, які в повній мірі теж не можна вважати пільгами, оскільки вони лише «страхують» платників податків від можливих змін правил оподаткування, створюючи умови стабільності для здійснення видів діяльності та/або напрямів економічної діяльності, що заохочуються державою. Тобто інструментами податкового стимулювання такі норми назвати буде більш правильно.

Разом з тим, очевидно, що податкові пільги справляють стимулюючий вплив на платників податків, а відтак їх можна вважати податковими стимулами. Однак, податкові пільги є лише однією зі складових податкових стимулів, які сприяють створенню сприятливих умов для реалізації певних прав та задоволення інтересів платників податків.

Дещо відмінними за своєю економіко-правовою природою є податкові заохочення, що являють собою винагороду держави платникові податків за сумлінне виконання ним зобов'язань перед державою з приводу справляння податкових платежів. Податкові заохочення в ролі податкових стимулів можуть мати як позитивний ефект (у випадку сумлінного виконання податкових зобов'язань), і в цьому випадку вони дійсно будуть відігравати роль заохочень, так і негативний ефект (у випадку несумлінного виконання податкових зобов'язань, порушення норм податкового законодавства) – в цьому випадку вони будуть відігравати каральну роль (фінансові санкції, адміністративна, кримінальна відповідальність).

Отже, податковий стимул – це інструмент спонукання платника податків (чітко визначений нормами податкового законодавства) до певних дій (діяльності) в сфері оподаткування.

Податкове стимулювання безпосередньо пов'язано з діяльністю органів державної влади, так як саме до їх компетенції відноситься визначення, встановлення і застосування податкових стимулів та вжиття заходів податкового стимулювання. Зважаючи на вище викладене, під податковим стимулюванням пропонуємо розуміти процес цілеспрямованого впливу держави (через відповідні державні інституції, які забезпечують реалізацію податкової політики та визначають в системі податкового законодавства комплекс заходів (інструментів) стимулюючого впливу) на платників податків з метою забезпечення їх заінтересованості в здійсненні діяльності, що заохочується державою, за рахунок перспективи отримання додаткових благ (фінансових, майнових) та поліпшення фінансово-економічного стану. Таке трактування досліджуваної категорії, на нашу думку, в повній мірі відповідає вимогам, про які йшлося вище.

В арсеналі заходів податкового стимулювання доцільно виділити ті, що мають характер прямого податкового стимулювання, і ті, що мають характер непрямого податкового стимулювання.

Інструментами прямого податкового стимулювання виступають:

- податкові пільги (податкові вирахування (вилучення), податкові звільнення, податкові знижки, податкові кредити, податкові канікули);
- податкові заохочення (покарання);

- спеціальні податкові режими, що передбачають пільгове або спрощене оподаткування;

- податкові імунітети при зміні умов оподаткування.

Інструментами непрямого податкового стимулювання є фінансова допомога, яка може бути отримана платниками податків за рахунок коштів державного бюджету у формі державних субсидій, субвенцій, дотацій.

Розглянемо більш детально наведений вище перелік інструментів податкового стимулювання.

Податкові вирахування (вилучення) розглядаються як вид пільги, що спрямована на зміну об'єкта оподаткування та зниження податкового навантаження за визначеними видами податків. Таке зниження досягається за рахунок вилучення зі складу (переліку) об'єктів оподаткування операції з реалізації деяких видів товарів (робіт, послуг), прибутку підприємств від окремих видів діяльності, а також деяких видів доходів фізичних осіб. Цей інструмент податкового стимулювання широко застосовується на практиці, оскільки дозволяє сформулювати податкові пільги стосовно до конкретних видів діяльності, операцій і інших об'єктів, що заохочуються або підтримуються державою. Наприклад, у країнах Європейського Союзу, вилучення за об'єктами оподаткування встановлені практично за всіма основними видами податків.

Податкові звільнення ґрунтуються на можливості звільнення окремих категорій платників податків, видів доходів чи оподатковуваних операцій від сплати податку. Система оподаткування також може передбачати знижені податкові ставки в порівнянні з загальнозстановленими, які застосовуються для стимулювання окремих галузей економіки, економічного розвитку окремих регіонів (територій), а також виробництва і (або) реалізації найбільш значимих для суспільства товарів (робіт, послуг). Податкові звільнення є найбільш розповсюдженим інструментом податкового стимулювання у світовій практиці. Зокрема, досить активно й успішно застосовуються в таких країнах, як Китай, Польща, Бразилія й ін.

Податкові знижки розглядаються як різновид податкових пільг, що спрямовані на зміну податкової бази чи суми податку на певну величину. Ця величина визначається сумою витрат платника податків на певні цілі, передбачені законом, які держава вважає за необхідне стимулювати, надаючи задля цього знижку (на фундаментальні наукові дослідження, благодійність, природоохоронні заходи тощо). У закордонній практиці даний інструмент застосовується для стимулювання проведення суб'єктами господарювання НДДКР, заходів щодо навчання, перепідготовки кадрів або підвищення кваліфікації персоналу. У зазначених випадках за непрямої участі держави фактично забезпечується часткове фінансування визначених сфер або напрямів діяльності, важливих для держави.

Податковий кредит – це вид податкових пільг, що спрямований на зменшення податкової ставки або податкового окладу, відстрочення (розстрочення) сплати податку, повернення раніше сплаченого податку (його частини), залік раніше сплаченого податку (його частини), заміна сплати податку (його частини) натуральним виконанням (цільовий податковий кредит). Слід зазначити, що лише відстрочення (розстрочення) сплати податку, як форми податкового кредиту відповідають принципу повернення державі тієї суми, на яку надано кредит.

Податкові канікули – це звільнення від сплати окремих податкових платежів на певний термін з метою залучення інвестицій у розвиток пріоритетних галузей економіки, зменшення податкового навантаження тощо. Цей інструмент податкового стимулювання здебільшого практикується у країнах, що розвивається. Податкові канікули зазвичай надаються новоствореним суб'єктам господарювання та ґрунтуються

як правило, на їх звільненні від сплати податку на прибуток протягом визначеного періоду часу (наприклад, 3–5 років). Даний інструмент податкового стимулювання дозволяє збільшити чистий дохід суб'єкта господарювання, одержаний протягом терміну дії податкових канікул, що стимулює інвестиції в такий проект.

Спеціальні податкові режими, що передбачають пільгове або спрощене оподаткування, мають на меті замінити для окремих категорій платників податків сплату основних видів податків одним (єдиним) податком. Стимулюючий ефект, як правило, досягається за рахунок зниження податкового тиску, рідше – за рахунок зменшення витрат платника податків на ведення податкового й бухгалтерського обліку та складання звітності.

Податкові імунітети при зміні умов оподаткування спрямовані, у першу чергу, на реалізацію економічних проектів або на стимулювання економічної діяльності, пов'язаної з високим рівнем ризику. Таке стимулювання застосовується, як правило, до платників податків, що реалізують найбільш значимі для суспільства інвестиційні проекти, для суб'єктів малого підприємництва та інших, зважаючи на специфіку їх діяльності.

Одними з найбільш дієвих інструментів непрямого податкового стимулювання є державна фінансова допомога, яка надається платникам податків за рахунок коштів державного бюджету у формі державних субсидій, субвенцій або дотацій. Отримані платником податків субсидії, субвенції або дотації стимулюють його до виробництва певних видів продукції, виконання певних робіт чи надання послуг, хоча при цьому виникає необхідність сплачувати до бюджету всі податкові платежі, передбачені чинним законодавством. Ефект даного інструменту податкового стимулювання ґрунтується на тому, що у сумі отриманих платником податків бюджетних коштів уже закладені податкові платежі, які підлягають сплаті таким платником податків.

Застосування тих чи інших інструментів податкового стимулювання має різноспрямований вплив на платника податків. В одних випадках – різними способами зменшується податкове навантаження, а в інших – поліпшуються загальні умови ведення економічної діяльності за рахунок різних гарантій з боку держави (незмінність умов оподаткування, надання податкових кредитів, зниження витрат на ведення податкового обліку тощо).

Слід відзначити, що оскільки заходи податкового стимулювання спрямовані на заохочення інвестицій і зростання підприємницької активності у певних галузях (секторах) економіки або регіонах, вони, як правило, надаються за умови обов'язкового виконання визначених правил або в межах установлених законодавством обмежень.

Вибір конкретних інструментів податкового стимулювання здійснюється в залежності від передбачуваної мети і напряму стимулюючого впливу, категорій платників податків, здійснюваної ними діяльності, а також від стану розвитку відповідної галузі економіки і загальної економічної ситуації в країні. Що стосується напрямів стимулюючого впливу, то вони можуть бути досить різноманітними.

Насамперед, це заходи, спрямовані на зниження податкового навантаження (податкових витрат) платників податків, які здійснюють певні види економічної, професійної, суспільної й іншої пріоритетної діяльності, що заохочуються державою. До таких видів діяльності може бути віднесено виробництво суспільно значимих товарів (робіт, послуг), наукова, благодійна діяльність тощо. Для їх підтримки можуть застосовуватися практично усі з перерахованих вище інструментів податкового стимулювання.

По-друге, це заходи, що стимулюють приток інвестицій. Вони зазвичай застосовуються за умови вкладення коштів (активів) інвестора на визначений, іноді досить тривалий період часу, в діяльність платника податків. Доходи інвестора,

отримані від довгострокових капіталовкладень, при цьому оподатковуються за більш низькими податковими ставками, порівняно з іншими доходами. Крім того, у відношенні таких платників податків може бути застосований цілий комплекс податкових пільг, що в кінцевому результаті теж суттєво знижують рівень податкового навантаження. В деяких країнах це система податкових пільг, яка надається при інвестуванні коштів у розвиток особливих економічних зон.

По-третє, це заходи, що спрямовані на стимулювання збільшення доданої вартості. З метою нарощування виробництва й обмеження експорту сировинних ресурсів, у ряді країн надаються податкові пільги суб'єктам підприємницької діяльності залежно від величини доданої вартості, що створюється при переробці сировини або виробництві з такої сировини певної продукції. Такі заходи сприяють диверсифікації економіки й успішно застосовується в країнах, де провідне місце займає економічна діяльність, спрямована на видобуток корисних копалин, заготівлю сировини, експлуатацію природних ресурсів тощо. У ряді країн такі пільги надаються платникам податків, які здійснюють виготовлення високотехнологічної і наукомісткої продукції і, як правило, носять комплексний характер. До таких пільг, насамперед, відносяться пільги з податку на додану вартість.

В окрему групу також можна віднести заходи стимулюючого характеру, що заохочують здійснення благодійної діяльності, пожертвувань на суспільно корисні цілі. У даному випадку найбільш розповсюдженим інструментом податкового стимулювання є надання пільг у вигляді податкових знижок або податкових вирахувань (вилучень).

Наведений перелік інструментів податкового стимулювання і напрямів їх стимулюючого впливу, звичайно не є вичерпним, оскільки навіть у рамках окремої, навіть досконалої податкової системи, процес створення нових і удосконалення діючих механізмів стимулювання здійснюється постійно. В основі цього процесу лежить корегування державою своєї податкової політики в залежності від зміни стратегічних пріоритетів і алгоритмів розвитку національної економіки і суспільства в цілому. Однак в будь-якому випадку, розробка та застосування заходів податкового стимулювання повинно ґрунтуватися на збалансуванні інтересів держави з однієї сторони, що забезпечує доходність бюджету, платників податків юридичних і фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності з другої сторони, що забезпечує зростання темпів економічного росту та населення, як платників податків, з третьої сторони, що забезпечує відсутність соціальних конфліктів у суспільстві.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Обґрунтування теоретичних підходів до розуміння сутності поняття «податкове стимулювання», дозволяє трактувати останнє як процес цілеспрямованого впливу держави на платників податків з метою забезпечення їх заінтересованості в здійсненні діяльності, що заохочується державою за рахунок перспективи отримання додаткових благ та поліпшення фінансово-економічного стану. Інструментами податкового стимулювання за характером прямого впливу, можна вважати: податкові пільги; податкові заохочення (покарання); спеціальні податкові режими, що передбачають пільгове або спрощене оподаткування; податкові імунітети при зміні умов оподаткування. Інструментами податкового стимулювання за характером непрямого впливу, можна вважати фінансову допомогу надану у формі державних субсидій, субвенцій, дотацій.

Внесення ясності в розуміння термінологічного апарату є основою для розробки системи податкового стимулювання економічного розвитку вітчизняних підприємств, національної економіки та збалансування державних інтересів та інтересів платників податків. Визначений інструментарій податкового стимулювання та окреслені напрями його стимулюючого впливу можуть бути підґрунтям для моделювання механізмів податкового стимулювання економічного розвитку держави (регіонів) з врахуванням

впливу кожного з них як окремо, так і у певних комбінаціях на фінансову діяльність держави та оцінки значимості у регулюванні податкових відносин.

Список літератури

1. Андрущенко В.Л. Економічні та позаекономічні аспекти оподаткування [Текст] / В.Л. Андрущенко, Ю.І. Ляшенко // *Фінанси України*. — 2005. — № 1. — С.36—43.
2. Барулин С.В. Налоговый менеджмент: Учебн. пособие [Текст] / С.В. Барулин, Е.А. Ермакова, В.В. Степаненко. — М.: Издательство «Омега – Л», 2007. — 319 с.
3. Большой бухгалтерский словарь / [М.Ю. Агафонова, А.Н. Азрилиян, О.М. Азрилиян и др.] [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.slovo.yaxy.ru>.
4. Большой экономический словарь [Текст] / А.Н. Азрилиян. — М.: Институт новой экономики, 2004. — 1376 с.
5. Варналій З. Стан, проблеми та перспективи податкового стимулювання суб'єктів підприємництва в умовах дії Податкового кодексу України [Текст] / З. Варналій, О. Панасюк // *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – Економіка*. — 2013. — № 148. — С.11—15.
6. Васильев С.В. Правовые средства налогового стимулирования инновационной деятельности [Текст] / С.В. Васильев. — Торгово-промышленная палата Российской Федерации, 2008. — 120 с.
7. Економічна енциклопедія : У 3 т. Т. 3 [Текст] / Ред. кол. : С.В. Мочерний (відп. ред.), Б.Д. Гаврилишин, О.А. Устенко та ін.). — К. ; Тернопіль : Вид. центр «Академія» : Академія народного господарства, 2000. — 952 с.
8. Иванов Ю.Б. Податковий менеджмент : [навч. посібн.] [Текст] / Ю.Б. Иванов, А.І. Крисоватий, А.Я. Кізіма, В.В. Карпова. — К.: Знання, 2008. — 525 с.
9. Иванов Ю.Б. Сучасне оподаткування: мотиваційний аспект [Текст]: монографія / Ю.Б. Иванов, О.Л. Єськов. — Х.: ВД «ІНЖЕК», 2007. — 328 с.
10. Каламбет С.В. Розвиток податкового регулювання через систему податкових пільг [Текст] / С.В. Каламбет // *Економіка, фінанси, право*. — 2001. — №3. — С.31—33.
11. Крисоватий А.І. Домінанти гармонізації оподаткування : національні та міжнародні вектори [Текст] : монографія / А.І. Крисоватий, В.А. Валігура. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2010. — 248 с.
12. Крисоватий А.І. Податки та фіскальна політика : [навч. посібн.] [Текст] / А.І. Крисоватий, А.І. Луцик — Тернопіль : Карт-бланш, 2003. — 312 с.
13. Кучерявенко Н.П. Налоговое право [Текст] / Н.П. Кучерявенко — Харьков : Консильум, 1997. — 432 с.
14. Кизим М.О. Класифікація інструментів податкового стимулювання інновацій [Текст] / М.О. Кизим, Л.В. Касьянова // *Проблеми економіки*. — 2012. — № 4. — С.23—29.
15. Мельник В.М. Обмежувальна та стимулювальна роль податків [Текст] / В.М. Мельник // *Фінанси України*. — 2006. — №1. — С.31—37.
16. Миронова О.А. Налоговое администрирование: Учебник [Текст] / О.А. Миронова, Ф.Ф. Ханафеев. — М.: Издательство «Омега – Л», 2008. — 288 с.
17. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка: 80 000 слов и фразеологических выражений [Текст] / С.И. Ожегов, Н.Ю. Шведова / Российская академия наук. Институт русского языка им. В. В. Виноградова. — 4-е изд., дополненное. — М.: Азбуковник, 1999. — 944 с.
18. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755 - VI (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=35&nreg=2755-17>
19. Соколовська А.М. Визначення категорії «податкова пільга» та його практичне значення [Текст] / А.М. Соколовська, І.О. Луніна // *Економіка України*. — 2005. — №9. — С.21—30.
20. Система податкових пільг в Україні у контексті європейського досвіду : монографія [Текст] / [А.М. Соколовська, Т.І. Єфименко, І.О. Лунина та ін.] — К.: НДФІ, 2006. — 320 с.
21. Церенова К.Н. Налоговое стимулирование финансирования инноваций [Текст] / К.Н. Церенова // *Налоги и налогообложение*. — 2011. — № 12. — С. 69—75.

Olena Magopets

Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine

Theoretical Approaches to Defining the Essence of the Concept "Tax Incentives"

The purpose of the study is to substantiate the theoretical approaches to defining the essence of the concept of "tax stimulation", to clarify its instruments from the point of sufficiency of indication for interpretation as a key factor of the state's influence on economic processes.

On the basis of investigation of the essence of the concept of "stimulus" and "stimulate" in the economy the approaches to interpretation of such concepts as "tax stimulus" and "tax stimulation" have been considered. It has been substantiated that the tax stimulus is an instrument for encouraging taxpayer to certain actions (activities) in the field of taxation; tax stimulation is the process of purposeful influence of the state on tax payers to ensure of their interests in carrying out activities that is encouraged by the state due to the prospect of obtaining additional benefits and improvement of financial and economic condition. The elements of the tax stimulation are tax privileges, tax immunities, tax incentives and state financial assistance.

Ensuring the clarity in understanding terminology is the basis for the development of tax stimulation system for economic development of domestic enterprises, national economy and balancing the state interests and the interests of tax payers.

taxes, incentives, tax stimulation, tax privileges, tax payers, tax instruments

Одержано 15.11.14

УДК 336.22:352

В.В. Письменный, доц., д-р філос. в галузі екон.

Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль

Перспективи повернення збору з власників собак до підсистеми місцевого оподаткування України

Вивчено досвід оподаткування власників собак у Німеччині, де функціонує ефективна система володіння й утримання тварин. Виявлено недоліки механізму справляння збору з власників собак в нашій державі та вироблено практичні рекомендації щодо його вдосконалення. Обґрунтовано, що разом зі збільшенням дохідної бази місцевих бюджетів, повернення даного платежу до підсистеми місцевого оподаткування України дасть змогу забезпечити належний облік і регулювання чисельності тварин, створити умови для гармонійного співіснування людей та собак.

підсистема місцевого оподаткування, збір з власників собак, система володіння й утримання тварин, місця і зони для виходу собак

В.В. Письменный, доц., д-р филос. в области экон.

Тернопольский национальный экономический университет, г. Тернополь

Перспективы возвращения сбора с владельцев собак в подсистему местного налогообложения Украины

Изучен опыт налогообложения владельцев собак в Германии, где функционирует эффективная система владения и содержания животных. Выявлены недостатки механизма взимания сбора с владельцев собак в нашем государстве и выработаны практические рекомендации по его совершенствованию. Обосновано, что вместе с увеличением доходной базы местных бюджетов, возвращение данного платежа в подсистему местного налогообложения Украины обеспечит надлежащий учет и регулирование численности животных, создаст условия для гармоничного сосуществования людей и собак.

подсистема местного налогообложения, сбор с владельцев собак, система владения и содержания животных, места и зоны для выгула собак

Постановка проблеми. Із прийняттям Податкового кодексу України підсистема місцевого оподаткування зазнала структурних змін. Перелік місцевих податків і зборів доповнено новими податковими платежами з широкою базою оподаткування, змінено